Raadsvoorstel

Onderwerp	Raadsvoorstel Uitbreiding projectportfolio Programma Sociale Innovatie
Zaakid	2025-089192
Auteur	Willem Crebolder +31793468405 W.C.Crebolder@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris a.i.	Meijer, A.S.
Afdelingshoofd	Brecht Sies
Portefeuillehouder	Wethouder Frinking
Medeverantwoordelijke(n)	Wethouder Van der Meer Wethouder Velzen

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie Programma 2 Samen leven en ondersteunen
Eerdere besluitvorming	Raadsvoorstel Instellen Sociaal Innovatiefonds dd.11-01-2022 Memo opzet programmaplan dd. 23-11-2022
Samenvatting	Het programma sociale innovatie heeft als doelstelling om in samenhang met de visie Zoetermeer 2040, vanuit leren en innoveren, het realiseren van impact op de kernopgaven: het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het vanzelfsprekend maken van gezond leven. Deze doelstelling is nog steeds actueel. Gezien twee van de oorspronkelijke zeven projecten, te weten Onder de pannen en Basisbanen, niet zijn gestart, valt budget vrij. Voorgesteld wordt om met dit budget drie nieuwe projecten te starten die binnen de doelstelling vallen, te weten: Kunst op recept, het Jongerenperspectieffonds en het project Meten, Leren en Verbeteren.
Bijlagen	1. Begrotingswijziging

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Uitbreiding projectportfolio Programma Sociale Innovatie
2025-089192

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 juli 2025

besluit

1. De projecten (1) het Jongerenperspectieffonds, (2) Meten, Leren en Verbeteren en (3) Kunst op recept toe te voegen aan het projectenportfolio van het programma Sociale Innovatie

2. Voor de onder 1 genoemde projecten in de programmabegroting een budget op te nemen.
   a. Op Programma 1 van € 300.000 voor het project Jongerenperspectieffonds
   b. Op Programma 2 van € 250.000 voor de projecten Meten, Leren en Verbeteren en Kunst op Recept
   c. Deze budgetten per programma te dekken door een even grote onttrekking uit de Reserve Sociaal Innovatiefonds

3. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijzing vast te stellen

Over dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het een begrotingswijziging betreft.
Dit besluit treedt in werking de dag na de bekendmaking.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 13 oktober 2025

de griffier,	de voorzitter,
drs. R. Blokland MCM	drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
In de Programma en projectenrapportages over de 1e en 2e helft van 2024 is aangegeven dat binnen het programma Sociale Innovatie niet wordt gestart met de projecten Basisbanen en Onder de Pannen. Met het niet starten van twee projecten is budget vrijgevallen. Met dit vrijgevallen budget kunnen drie nieuwe projecten aan het projectenportfolio van programma Sociale Innovatie worden toegevoegd. Op basis van de programmadoelstelling zijn de beoogde projecten beoordeeld op de volgende criteria:

1. Draagt een nieuw project bij aan het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het vanzelfsprekend maken van gezond leven, oftewel de hoofddoelstelling van het programma?
2. Is het voorgestelde project (radicaal) nieuw voor Zoetermeer?
3. Draagt het project bij aan financiële opgave waarvoor de gemeente gesteld staat?

Op basis van de ervaringen uit de projecten die onderdeel uitmaken of hebben gemaakt van het programma Sociale Innovatie kunnen een aantal constateringen gedaan worden:

1. Innovatieve projecten hebben vaak meerdere jaren nodig om volledig tot hun recht te komen en te kunnen beoordelen op hun toegevoegde waarde.
2. Hoewel projecten langer kunnen duren, kunnen vaak wel al tussentijdse ‘producten’ opgeleverd worden die al interessant zijn voor de lijnorganisatie. Voorbeeld hiervan is de opzet van de wijkfoto Jeugd Meerzicht.
3. Het doordenken van de gevolgen voor de gewenste dienstverlening (van project naar lijn) is een belangrijk aandachtspunt.
4. Er lopen meerdere gebiedsgerichte initiatieven binnen en buiten het programma Sociale Innovatie. Het aanbrengen van meer samenhang tussen de gebiedsgerichte initiatieven versterkt de projecten.
5. Het toewerken naar een gemeenschappelijke methodiek om maatschappelijk rendement te berekenen voorkomt de ontwikkeling van meerdere methodieken op projectniveau.

Voor alle innovatieve projecten geldt dat ze als geslaagd worden beschouwd als ze aantoonbaar maatschappelijk rendement opleveren. Daarbij is het van belang dat dat rendement opweegt tegen eventuele eenmalige en structurele lasten die invoering van de dienstverlening met zich meebrengen. Daarbij wordt meegewogen welke bestaande dienstverlening kan vervallen. De toets of een project aantoonbaar rendabel is vindt plaats na afloop van de uitvoeringsfase van het project, voorafgaand aan eventuele invoering van de nieuwe dienstverlening.

De nieuwe projecten

1. *Project Jongerenperspectieffonds (JPF)*

Bij de start van het programma Sociale Innovatie werd bij het project Vindplaats Verborgen Schulden al verwezen naar het JPF. De mogelijkheid werd toen opengehouden dat via werkgevers jongeren met schulden aangedragen zouden worden die gebruik konden maken van het JPF. Deze aanmeldingen via werkgevers hebben niet plaatsgevonden. Tegelijkertijd zien we steeds meer jongeren kampen met geldzorgen en schulden omdat de reguliere schuldhulpverlening niet altijd goed aansluit op de behoefte van jongeren. Dit heeft gevolgen

voor de jongeren zelf, maar ook voor de samenleving. Wanneer jongeren met problematische schulden en problematiek op andere leefgebieden (zoals wonen, gezondheid, verslaving en werk of school) niet meer kunnen meedoen, gaat waardevol talent verloren.
Het Jongerenperspectieffonds richt zich dan ook op het duurzaam schuld(zorg)vrij maken, het bieden van begeleiding en het bieden van toekomstperspectief. Jongeren krijgen deze intensieve begeleiding bij het duurzaam oplossen van hun schulden en bij problemen op andere leefgebieden. Daarmee wordt vernietiging van menselijk kapitaal voorkomen en toekomstperspectief geboden. De JPF-aanpak biedt intensieve begeleiding aan jongeren die met problematische schulden in de leeftijd van 18 tot en met 27 jaar die vastlopen op één of meerdere leefgebieden. De jongeren die hiervoor benaderd worden komen óf via de reguliere aanmeldingen bij de gemeente, óf via een van de netwerkpartners. De JPF-aanpak bestaat uit drie pijlers:

1. Sanering van schulden door middel van een saneringskrediet;
2. Terugbetaling van het saneringskrediet kan in geld of in natura terugbetaald worden. Bij terugbetaling in natura doet de jongere een maatschappelijke tegenprestatie(1);
3. De jongere krijgt 2 jaar intensieve, integrale trajectbegeleiding. Het project start in 2026 en zal tot eind 2028 doorlopen.

Budgetindicatie: €300.000

2. *Project Meten, Leren en Verbeteren*

Het project Meten, Leren en Verbeteren is erop gericht om samen met professionals en partners een doorlopende leer- en verbetercyclus te introduceren met de verbetermethodiek Meten, leren, verbeteren (MLV). Het project wordt gekoppeld aan de vorming van de lokale buurtteams want ook in Zoetermeer liggen daarvoor kansen. Met de MLV-methodiek wordt in een veilige omgeving een doorlopende verbetercyclus geïntroduceerd waarbij data samen geduid wordt, er samen van geleerd wordt en ingezet wordt om te leren van de inhoud en het proces van de hulpverlening te verbeteren. Het project Meten, Leren en Verbeteren is gericht op het methodisch verbeteren van het functioneren van professionals die hulp en ondersteuning bieden.

Want hoewel er voldoende wetenschappelijk bewijs is voor de waarde van metingen, blijkt dat het gebruik hiervan gekoppeld aan leren en verbeteren van en door hulpverleners beperkt is. De ervaring (en wetenschappelijke onderbouwing) is dat het delen van resultaten ingewikkeld is. Los van technische en privacy aspecten, is het kwetsbaar om te delen omdat het falen kan blootleggen. Vaak wordt dan gegrepen naar meer sturing, juridisering van afspraken en harde consequenties. Dit kan contraproductief werken. Het is beter om verbetering te stimuleren in een veilige omgeving waarin transparant en lerend wordt gewerkt met data. Oftewel in een omgeving ruimte krijgen om eerlijk te zijn over resultaten, ook als deze niet positief zijn. Bij het inrichten van de methodiek sluiten we aan en maken we gebruik van inzichten uit de projecten Preventie in de Praktijk en Wijkimpact Jeugd. Opbrengsten uit het project worden gebruikt om de werkwijze van lokale (buurt-)teams, ketenprocessen, inhoudelijke hulpverlening, opleiding van professionals en de bedrijfsvoering te verbeteren.

Budgetindicatie: € 150.000

3. *Project Kunst op Recept*

Het project Kunst op recept is een doorontwikkeling van Welzijn op recept. Welzijn op recept wordt nu uitgevoerd door InZet. Huisartsen verwijzen door naar een welzijnscoach. Deze welzijnscoach voert gesprekken met de patiënt om te kijken wat er nodig is. Zij doen dit in combinatie met een ouderenmakelaar/sociaal makelaar en daarna wordt er gezocht naar een activiteit die past, vaak is dat een beweeg- of welzijnsactiviteit. Door deelname aan activiteiten wordt de aandacht verlegd van de klachten of beperkingen naar wat men nog wél kan en waar men plezier in heeft.
Kunst op Recept bestaat uit een serie gratis kunstlessen met professionele kunstdocenten. Schilderen, beeldhouwen, tekenen, zingen, schrijven of fotograferen. Hier is de doelgroep álle leeftijdsgroepen. Ook jongeren willen we graag bereiken.
Het is bewezen door middel van diverse onderzoeken (nationaal en internationaal) dat actieve cultuurparticipatie een positieve bijdrage kan leveren aan gezondheid, zowel mentaal als fysiek. En dat kunst en cultuur stress kan verminderen, en sociale verbindingen en kwaliteit van leven bevordert. De toevoeging van Kunst op recept aan Welzijn op recept draagt bij aan de positieve gezondheid van inwoners van Zoetermeer. Het project Kunst op recept is erop gericht:

1. De positieve gezondheid van deelnemende bewoners toe te laten nemen (inwoners krijgen meer regie over eigen leven en daardoor meer zelfvertrouwen en veerkracht) en
2. De vraag naar psychische ondersteuning in de 2e lijn af te laten nemen af.

Budgetindicatie: € 100.000

Na toekenning van de budgetten worden, conform de Zoetermeerse werkwijze, de projectvoorstellen vertaald in projectopdrachten en projectaanpakken. De voorstellen worden verder uitgewerkt en aangescherpt. Binnen het programma wordt toegewerkt naar een eenduidige wijze van het monitoren van het maatschappelijk rendement. Dat geldt dan ook voor deze projecten. Hierover wordt in volgende programma en projectenrapportages gerapporteerd.

<u>Beoogd effect</u>
De drie projecten dragen alle drie bij aan de doelstellingen van het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het vanzelfsprekend maken van gezond leven. Specifiek gebeurt dit door

- Het project Jongerenperspectieffonds is gericht op het duurzaam schuldenvrij maken van jongeren waarmee stress en psychische klachten worden verminderd, en jongeren meer kans maken om hun waardevolle talenten te ontplooien.
- Het project Meten, Leren en Verbeteren is gericht op het methodisch verbeteren van het functioneren van hulpverleners in de hulpverleningspraktijk
- Met het project Kunst op recept voegen we aan Welzijn op recept cultuurparticipatie toe. Het is gericht op het verbeteren van mentale en fysieke gezondheid, het bevorderen van sociale verbindingen en verbeteren van de kwaliteit van leven van de deelnemers

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. De projecten (1) het Jongerenperspectieffonds, (2) Meten, Leren en Verbeteren en (3) Kunst op recept toe te voegen aan het projectenportfolio van het programma Sociale Innovatie

2. Voor de onder 1 genoemde projecten in de programmabegroting een budget op te nemen.
   a. Op Programma 1 van € 300.000 voor het project Jongerenperspectieffonds
   b. Op Programma 2 van € 250.000 voor de projecten Meten, Leren en Verbeteren en Kunst op Recept
   c. Deze budgetten per programma te dekken door een even grote onttrekking uit de Reserve Sociaal Innovatiefonds

3. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijzing vast te stellen

Argumenten

1.1 De doelstelling van het programma is nog actueel en met de beoogde projecten wordt de sociale innovatie gestimuleerd. Doordat er twee projecten niet zijn doorgegaan is het wenselijk om het beschikbare budget opnieuw inzetten voor een aantal innovatieve projecten waarmee maatschappelijk rendement wordt beoogd.

1.2 De voorgestelde projecten voldoen aan de criteria. De projecten voldoen aan de bijdrage aan het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het vanzelfsprekend maken van gezond leven. Daarnaast zijn ze in de Zoetermeerse praktijk nieuw. Ook leveren de projecten potentieel maatschappelijk rendement op en kunnen bijdragen aan de financiële opgave van de gemeente.

2.1 en 3.1. Dit is nodig om de financiering voor de voorgestelde projecten te realiseren. Het budget is noodzakelijk voor de integrale uitvoering en verantwoording van de projecten. Om devoorgestelde projecten daadwerkelijk uit te kunnen voeren is het nodig dat de gevraagde middelen op de juiste plek in de begroting landen.

Kanttekeningen

Er kan vooraf geen zekerheid gegeven worden over het feitelijke effect en de financiële besparing als gevolg van de voorgestelde projecten; met de projecten wordt wel getracht dit beter inzichtelijk te maken en te onderbouwen.

Financiën

Het gevraagde budget ad € 550.000 is voor de gezamenlijke aanvragen, indicatief gaat het om de volgende onderverdeling per aanvraag:
a) Jongerenperspectieffonds € 300.000,-
b) Meten, Leren en Verbeteren € 150.000
c) Kunst op recept € 100.000
Voorgesteld wordt deze budgetten per programma te dekken door een even grote onttrekking uit de Reserve Sociaal Innovatiefonds. Het project Jongerenperspectieffonds valt onder Programma 1, de projecten Meten, Leren en Verbeteren en Kunst op Recept vallen onder Programma 2.

Het project Jongerenperspectieffonds loopt over 2026, 2027 en 2028. Voor 2026 en 2027 wordt €130.000 budget opgenomen, voor 2028 €40.000. De projecten Meten, Leren en Verbeteren en Kunst op Recept lopen in 2026.

Uitgangspunt is dat de investeringen leiden tot financiële of maatschappelijke baten. Het kan zowel gaan om kwalitatieve baten (in maatschappelijke zin) als om 'harde euro's' (in de zin van

een besparing op de uitgaven van de gemeente). Veelal gaat het om een combinatie van beiden: een preventief ondersteuningsaanbod leidt tot het voorkomen van problemen waardoor inwoners zich beter voelen én minder een beroep doen op dure ondersteuning. Projecten en andere ontwikkelingen die daarin aantoonbaar succesvol zijn worden onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering.

Controleprotocol
Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie
Bij de concrete uitwerking van de voorgestelde aanvragen worden alle relevante partners betrokken, uiteraard inclusief de inwoners die het betreft.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
Waar van toepassing wordt rekening gehouden met het bevorderen van gelijke kansen door het verbeteren van de toegankelijkheid en bruikbaarheid van het aanbod in de projecten voor gehandicapten.

Rapportage en evaluatie
Het college rapporteert via de halfjaarlijkse Programma en projectenrapportage over de voortgang van het programma en het daarbij horend portfolio aan projecten.

<u>Planning</u>
De uitvoering van de projecten start in 2026.